

บทบรรณาธิการ

เหลียวหลัง แลหน้า ๒๕ ปี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

วัลลี ลัตยาชัย

จากคณะแพทยศาสตร์เล็กๆ ที่รับนักศึกษาแพทย์ปีละ ๓๐ คน มาเป็น คณะแพทยศาสตร์ที่รับนักศึกษาแพทย์ปีละ ๑๗๐ - ๑๘๐ คน นักศึกษาแพทย์แผนไทยประยุกต์ ๓๐ คน และนักศึกษาโท-เอกอีกปีละ ๓๐ - ๔๐ คน

จากหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตหลักสูตรเดียว ปัจจุบัน มีทั้งหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต หลักสูตรโท-เอก ๕ หลักสูตร หลักสูตรฝึกอบรบแพทย์ประจำบ้านอีก ๑๓ สาขา แพทย์ประจำบ้านต่อยอดอีกนับสิบสาขา

จากคณะแพทย์ที่มีอาจารย์เพียง ๑๐ คน ปัจจุบันมีอาจารย์ ๓๐๐ กว่าคน จากคณะที่เดิมใครมาสมัครเมื่อเห็นสภาพก็จากไปไม่เหลียวหลัง หรือมาอยู่ก็อยู่ได้ไม่นาน ปัจจุบันกลายเป็นสถานที่ที่มีผู้คนอยากมาอยู่มากมาย อาจารย์มีสองสาย สังกัดคณะแพทยศาสตร์ส่วนหนึ่ง และสังกัดโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติอีกส่วนหนึ่ง

จากคณะแพทยศาสตร์เล็กๆ ที่ไม่มีแม้แต่อาคารเรียนของคณะ มีแต่โรงพยาบาลขนาด ๑๐๐ เตียงที่เป็นของเรา อยู่ท่ามกลางทุ่งนาและป่าหญ้า ปัจจุบัน มีอาคารหลังใหญ่ที่ล้อมรอบด้วยความศิวิไลซ์ โรงพยาบาลเล็กๆ ที่เสมือนโรงพยาบาลชุมชน กลายเป็นโรงพยาบาลที่ทันสมัยขนาด ๕๐๐ กว่าเตียง มีคนไข้มากมาย เป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกงานของนักศึกษาทุกสาขาทางสุขภาพศาสตร์ เพียงแต่ไม่ได้เป็นโรงพยาบาลที่อยู่ภายใต้โครงสร้างของคณะแพทยศาสตร์อีกต่อไป

และจากคณะแพทยศาสตร์ที่เดิมแทบไม่มีใครรู้จักว่ามีคณะนี้อยู่ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กลายเป็นคณะแพทยศาสตร์ที่มีผู้มาขอทุนด้าน PBL อย่างต่อเนื่อง มีคะแนนสอบคัดเลือกของผู้สมัครสูงเป็นลำดับที่ ๕ - ๖ ในปัจจุบัน และมีผลงานวิจัยเผยแพร่ทั้งในและต่างประเทศจำนวนมากไม่น้อย

นี่คือความเปลี่ยนแปลงนับจากวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ จนถึงวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีอายุครบ ๒๕ ปี ถ้าเป็นคน ก็ต้องนับว่ากำลังเข้าวัยเบญจเพสพอดี บทความนี้จะขอสรุปเหตุการณ์ในยุคต่างๆ ตามสมัยของคณบดี ดังนี้ (รายละเอียดของเหตุการณ์ได้เขียนไว้ในหนังสือ เลี้ยวหนึ่งของชีวิต และบางตอนได้ถูกนำมาลงไว้ในธรรมศาสตร์เวชสารฉบับก่อนๆ)

ยุคบุกเบิก (พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๙)

๖ ปีแรกของคณะ ต้องเรียกว่า ยุคบุกเบิก เพราะเป็นยุคแห่งการก่อร่างสร้างตัว เริ่มต้นจากไม่มีอาคารเรียน อาคารบริหารของคณะ มีโรงพยาบาลขนาดเพียง ๑๐๐ เตียง มีอาจารย์เพียง ๑๐ คน ทั้งพรีคลินิกและคลินิก คณะจัดตั้งได้ปีเดียวก็ต้องรับนักศึกษามาเรียนท่ามกลางความไม่พร้อม ทุกคนต้องสู้เต็มที่แบบปากกัดตีนถีบ ใครสู้ไม่ไหวก็อ้อลาไปอย่างเงียบๆ คณบดีในยุคนี้ คือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์อารี วัลยะเสวี มีศาสตราจารย์ นายแพทย์ทองจันทร์ หงศ์ลดารมภ์ ศาสตราจารย์ นายแพทย์เปรม บุรี รองศาสตราจารย์ แพทย์หญิงอัญญา อิศรางกูร ณ อยุธยา เป็นทีมที่มาช่วยในการบริหารคณะ ในช่วงปลายยุค คณะก็มีอาคารเรียนและบริหารของตนเอง มีความร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขและศูนย์แพทยศาสตรศึกษาสระบุรีในโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบท เริ่มมีแพทย์ใช้ทุนมาช่วยปฏิบัติงานในโรงพยาบาล และมีโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติที่อยู่ระหว่างการขยายขนาดเป็น ๕๐๐ เตียง รวมทั้งมีการสร้างหอพักแพทย์จำนวน ๑ หลัง

ยุคเปลี่ยนผ่าน (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๒)

คณบดีในยุคนี้ คือ ศาสตราจารย์ นายแพทย์สุชาติ อินทรประสิทธิ์ ยุคนี้เรียกว่า ยุคเปลี่ยนผ่าน เพราะอยู่ในช่วงเวลาเพียง ๒ ปีเศษ เป็นการสานต่องานทุกๆ ด้านในยุคแรกโดยเฉพาะการพัฒนาโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติให้เป็นโรงพยาบาลขนาด ๕๐๐ เตียงให้เหมาะสมที่จะเป็นโรงเรียนแพทย์ มีหอพักแพทย์เป็นที่พักของนักศึกษาชั้นคลินิก แพทย์ พยาบาล และมีการเปิดการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านสาขาเวชศาสตร์ครอบครัว แต่ในปลายยุค มหาวิทยาลัยได้มีคำสั่งแยกโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติออกจากคณะแพทยศาสตร์ให้ไปสังกัดมหาวิทยาลัยโดยตรง โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติจึงไม่ใช่หน่วยงานภายใต้การบริหารของคณะแพทยศาสตร์อีกต่อไป

ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง (พ.ศ. ๒๕๔๓ - ๒๕๔๘)

คณบดีในยุคนี้ คือ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ กัมมลา กุมารปาวา นับเป็นยุคการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของคณะ เพราะเป็นคณะแพทยศาสตร์ที่ปราศจากโรงพยาบาลทิศทางการบริหารในยุคนี้จึงเน้นการศึกษาและการวิจัยเป็นหลัก มีการขยายความร่วมมือในโครงการผลิตแพทย์เพิ่มเพื่อชาวชนบทอีก ๒ ศูนย์แพทย์ คือ ศูนย์สุราษฎร์ธานี และศูนย์ชุมพร เปิดหลักสูตรแพทย์แผนไทยประยุกต์บัณฑิต เปิดหลักสูตรโท-เอกสาขาวิทยาศาสตร์การแพทย์ ๒ หลักสูตร ขยายหลักสูตรฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเป็น ๕ สาขา สร้างศูนย์การฝึกทักษะทางคลินิก (clinical skill lab) ตั้งหน่วยงานวิจัยและบัณฑิตศึกษา กำเนิดธรรมศาสตร์เวชสาร ตลอดจนสร้างศูนย์บริการสาธารณสุขระดับปฐมภูมิที่คูคตให้ต้นสังกัดแพทย์ใช้ทุนไปฝึกอบรมเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ อย่างต่อเนื่องทุกปี และเริ่มมีการติดต่อประสานความร่วมมือกับโรงเรียนแพทย์ในต่างประเทศ

ยุคขยายงานการศึกษาและวิจัย (พ.ศ. ๒๕๔๙ - ๒๕๕๔)

คณบดีในยุคนี้ คือ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ จิตตินันต์ ทะวานนท์ ยุคนี้เป็นยุคของความพยายามในการพัฒนางานด้านการศึกษาและวิจัยที่เริ่มไว้ในยุคก่อนให้มีความ

ก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืน เป็นยุคที่มีการเริ่มต้นสอบเพื่อใบประกอบวิชาชีพเวชกรรมของนักศึกษาแพทย์และแพทย์แผนไทยประยุกต์ ได้มีการพัฒนาศูนย์แพทย์ ๒ แห่งในยุคก่อนให้มีความพร้อมในการเรียนการสอน และยังได้ขยายความร่วมมือไปยังศูนย์แพทยศาสตรศึกษาจะเชิงเทราเพิ่มอีก ๑ แห่งตามโครงการไทยเข้มแข็ง เปิดหลักสูตรโท-เอกเพิ่มอีก ๕ หลักสูตร ขยายหลักสูตรการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพิ่มอีก ๔ สาขา มีการตกลงความร่วมมืออย่างเป็นทางการในการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยมาสเตอร์ที่ มหาวิทยาลัยนิปปอน และมหาวิทยาลัยฮาวาย มีการส่งเสริมเพิ่มทุนในการทำวิจัย ตลอดจนการให้ทุนไปนำเสนอผลงานในต่างประเทศ ทั้งงานวิจัยด้านวิชาชีพและงานวิจัยด้านแพทยศาสตรศึกษา ยุคนี้เริ่มมีอาจารย์ที่กลับจากการศึกษาทั้งในและต่างประเทศค่อนข้างมาก จึงมีการพัฒนาอาจารย์ทั้งด้านการเรียนการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องทุกปี มีการประเมินคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (TQA) ตามนโยบายของกลุ่มสถาบันแพทย์แห่งประเทศไทย (กสพท.)

ในปลายยุคนี้เกิดวิกฤตมหาอุทกภัยที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ประสบความเสียหายหนัก โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติต้องปิดทำการไปถึง ๑ เดือน และใช้เวลาฟื้นฟูอีกหลายเดือน มีผลให้คณะต้องจัดให้นักศึกษาแพทย์กระจายไปเรียนตามศูนย์แพทย์ต่างๆ เพื่อให้สำเร็จการศึกษาได้ทัน แต่ทุกอย่างก็ผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ยุคโกอินเตอร์ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน)

คณบดีในยุคนี้มาจนถึงปัจจุบัน คือ รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ปรีชา วาณิชยเศรษฐกุล ได้มีการขยายการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้านเพิ่มอีก ๔ สาขา คงเหลือแต่สาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟูสาขาเดียว มีการเพิ่มหลักสูตรปริญญาเอกสาขาแพทย์แผนไทยและระบาศาตรา และเนื่องจากยุคนี้เป็นยุคที่ตื่นตัวในการตอบรับ AEC นโยบายผู้บริหารมุ่งสู่ความเป็นนานาชาติ จึงนำไปสู่การไปศึกษาดูงานและเจรจาความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีการจัดทำโครงการพัฒนาอาจารย์ด้านภาษาอังกฤษ นอกจากนี้ ยังได้ร่วมกับวิทยาลัยแพทยศาสตร์นานาชาติจุฬาภรณ์ เปิดหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตภาคภาษาอังกฤษในปีการศึกษา ๒๕๕๗ โดยรับนักศึกษารุ่นแรกจำนวน ๓๐ คน

จากวันนั้นถึงวันนี้ ๒๕ ปี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

จากคณะเล็กๆ ที่ไม่มีชื่อเสียงในอดีต ผ่านร้อนผ่านหนาวไป ๒๕ ปี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้เติบโตขึ้นอย่างมากทั้งด้านวิชาการและวิจัย และแม้โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติจะแยกออกไป การบริการรักษาผู้ป่วยของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ก็ก้าวหน้าไปอย่างมากมาเช่นกัน หลายสิ่งหลายอย่างได้เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา จากนโยบายเดิมในการผลิตแพทย์พันธุ์ใหม่ เพื่อให้เหมาะกับสังคมไทย สานต่อด้วยการเป็นสถาบันที่ร่วมมือในการผลิตแพทย์

เพื่อชาวชนบทจำนวนมาก จนปัจจุบัน เรากำลังมุ่งสู่ความเป็นนานาชาติในอนาคต อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ยังคงอยู่เช่นเดิม คือ การเรียนการสอนแบบ problem-based learning และ community-based learning และความมุ่งมั่นที่จะผลิตแพทย์ธรรมศาสตร์ให้มีความรู้คู่คุณธรรม ดังนั้น สิ่งที่เราทุกคนควรต้องช่วยกันคิด คือ ทำอย่างไรให้เกิดความสมดุลระหว่างการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ ความสมดุลระหว่างการสร้างแพทย์ของประชาชนกับความเป็นนานาชาติ ถ้าเปรียบอดีตเป็นความฝัน ปัจจุบันเป็นความจริงอนาคตก็คือสิ่งที่เราชาวแพทยธรรมศาสตร์ทุกคนจะพิจารณา ร่วมกันสร้างต่อไป